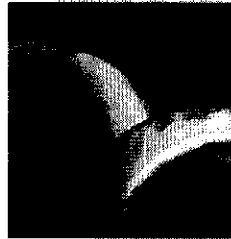
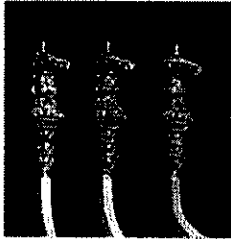

INSTITUTE
FOR
JEWISH
CONTINUITY

OPPORTUNITIES FOR LIFE-LONG LEARNING

7504 SEVEN MILE LANE · BALTIMORE, MD 21208

410-415-3755 · INFO@GOIJC.ORG · WWW.GOIJC.ORG

Ethics & Ethos: Timeless Lessons from the Weekly Parsha

Parshas Terumah:

Temporary Structure, Timeless Lessons

Rabbi Shmuel Silber

February 13, 2013

Dedicated in the merit of a complete recovery for *Talia Efrat bas Henya*

THIS COURSE IS DEDICATED IN MEMORY OF:

אסתר חנה ז'ל בת צבי ופרומה עלקא פייגא בת מאיר ופשא לאה ז'ל נח בן אברהם ופייגא ז'ל
MAY THEIR SOULS BE BOUND IN THE EVERLASTING BOND OF LIFE תהא נשמתם צרוות בצרוו החיים

1. שמות פרק כה

א וידבר יהוה אל משה לאמר: ב דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לכו תקחו את תרומתי: ג וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחשת: ד ותכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועזים: ה וערת אילים מאדמים וערת תחשים ועצי שטים: ו שמן למאור בשמים לשמן המשחה ולקטורת הסמים: ז אבני שיהם ואבני מלאים לאפר ולחשן:

1. "The Lord spoke to Moses saying: 2. "Speak to the children of Israel, and have them take for Me an offering; from every person whose heart inspires him to generosity, you shall take My offering. 3. And this is the offering that you shall take from them: gold, silver, and copper; 4. blue, purple, and crimson wool; linen and goat hair; 5. ram skins dyed red, tachash skins, and acacia wood; 6. oil for lighting, spices for the anointing oil and for the incense; 7. shoham stones and filling stones for the ephod and for the choshen.

2. שמות פרק כה

ח ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם:

8. And they shall make Me a sanctuary and I will dwell in their midst

3. שמות פרק כה

כב ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפרת מבין שני הכרובים אשר על ארון העדת את כל אשר אצווה אותך אל בני ישראל:

22. I will arrange My meetings with you there, and I will speak with you from atop the ark cover from between the two cherubim that are upon the Ark of the Testimony, all that I will command you unto the children of Israel

4. אברבנל שמות פרק כה

א
[תנה התבאר שהיתה כוננו יתברך במעשה המשכן וכליו כפי שהדבק באמצעות קדושתו מחבנתו השכינה האלהית בקרב ישראל ולא ימנעת רוצ ארץ המדבר ופחיתות מחוזה היו התועלת בשורה השכינה ביניהם שתדבק בהם השגחת השיי ושמירתו ושלא יחשבו שזוג ה' את הארץ ולא יהיו כשאר העמים בארצותם לגוייהם שהיו מכחישים ידיעת השיי בפרטים והשגחתו בהם לתת לאיש כדרכי וכפרי מעלליו ווגדולים שבחכמתם גורו שא"א שידעו העניני הפרטיים אלא בחוש ובכח הגשמי ובהיותו ית' משולל מכל גשמות לא ידע הפרטים ולא ישגית בהם ויאמרו שבשמים כסאו הוא מרחק מבני אדם במעלה ומציאות. וכדי להסיר מלבות בני ישראל האמונת הכחבות האלה צוה שיעשו לו משכן קדש ומקדש כאלו הוא יתברך בעצמו ישכון בתוכם שיאמינו עם זה כי אל

ב
הוא בקרבם והשגחתו תעלונו דבקה עמהם והוא ענין ושכנתי בתוך בני ישראל התחלכתי בתוכםם חשוכן אדם בתוך סומאוחם שהוא כלו משל ומליצה להשראת שכינתו ולדבוק השגחתו בהם באמצעות התכנות הקדושות אשר היו שמה ולכך היו שמה הכתנים הקדושים

5. שמות פרק כה

ט כָּלֵל אֲשֶׁר אָנִי מֵרָאָה אוֹתְךָ אֵת תְּבִנֵית הַמִּשְׁכָּן וְאֵת תְּבִנֵית כָּל־כְּלֵי וְכֵן תַּעֲשֶׂה:

9. according to all that I show you, the pattern of the Mishkan and the pattern of all its vessels; and so shall you do.

6. אור החיים שמות פרק כה פסוק ח

(ח) ועשו לי מקדש וגו'. צריך לדעת למה קראו מקדש ותיכף חזר בו וקראו משכן דכתיב את תבנית המשכן. ונראה כי אומרו ועשו לי מקדש היא מצות עשה כוללת כל הזמנים בין במדבר בין בכניסתן לארץ ולזה לא אמר ועשו משכן שיהיה נשמע שעל אותו זמן לבד נאמרה מצוה זו. ואחר שצוה דרך כלל אמר פרט הנעשה במדבר שאינו מקום לבנות בו בנין אבנים שיעשה משכן כסדר האמור....

7. רבינו בחי ויקרא פרק יט פסוק ב

קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלהיכם. ע"ד הפשט לשון קדושה הוא ענין פרישות והבדל.

8. And From There You Shall Seek: Rav Soloveitchik (page 27)

Even now, God is *mekomo shel olam*, the "place" of the universe, and there is no location that is devoid of Him; but this presence cannot be seen or experienced. The Holy One, Blessed Be He, sees but is not seen. He descends into the world in a pillar of cloud, whose thickness no human being can penetrate. When man begins to come closer to God because he hears the sound of God moving in the expanse of the universe, God draws away from him. As described above, finite man and the Infinite seek but cannot find each other. This dialectical drama is revealed in all its force and majesty. Man remains lonely. Who can redeem him from his loneliness if not the God Who is hiding from him?

9. רש"י שמות פרק לא פסוק יח

(יח) ויתן אל משה וגו' - אין מוקדם ומאוחר בתורה. מעשה העגל קודם ללואי מלאכת המשכן ימים רבים היה, שכרי בשצטע עשר צחמו נשתברו כלוחות, וזיוס הכפורים נתרצה הקב"ה לישראל, ולמחרת התחילו צדנת המשכן וזוקס בלחד בניסן:

10. תורת המקרא (הרב גורן זצ"ל) דף 134

הנה בנוסף לכל התמיהות שעוררנו על רש"י, חייבים אנו להבין מה הביא את רש"י לדחות את כל פרישות המשכן, ולומר שחן נכתבו שלא במקומן. מה הכרח אוחזי לכן, שלא פירש את הפרשיות ואת הכתובים הרבים המיחסים את מראות המשכן וכליו שהראו למשה על הר סיני, כפשוטם של דברים, כפי שהעיר המשיג על רש"י בחומש כנ"ל, וכמו שפירשו הזקנים מבעלי התוספות את פשוטם של כתובים.

כדי להסביר את שיטת רש"י בזה נראה לומר, שלדעת רש"י, לפני שעשו בני ישראל את העגל אי אפשר היה לצוות לעם ישראל לעשות את המשכן כמטרה להשראת שכינה בעולם הזה, כדכתיב "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" (שמות כה, ט), מכיון שאז היה עם ישראל במדרגה של מלאכים ובני עליין (כמו שכתוב בתהלים (פכ"ו-ז) "אני אמרתי אלהים אתם ובני עליין כלכם אכן כאדם תמותן וכאחד השרים תפלו". ודרשו חז"ל במס"ע"ז (ה, ע"א): "ר' יוסי אומר לא קיבלו ישראל את התורה אלא כדי שלא יהא מלאך המות שולט בהן, שנאמר: 'אני אמרתי אלהים אתם ובני עליין כלכם, חבלתם מעשיכם - אכן כאדם תמותן'". וכן אומר שם ר"ל: "כיוא

ותחזיק טובה לאבותינו שאלמלא הן לא חטאו אנו לא באנו לעולם, שנאמר (שם): 'אני אמרתי אלהים אתם ובני עליין כלכם', חבלתם מעשיכם - אכן כאדם תמותן' וגר. ופירש"י שם: "לאבותינו עושי העגל".

נמצינו למדים מזה, שלפני עשיית העגל היה העם במעמד של מלאכים ובני עליין, ולא היה מקום לצוות עליהם "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם". זאת מאחר שהשכינה לא היתה צריכה לרדת לעולם הזה כדי לשרות בתוך בני ישראל, אלא עם ישראל היו כשוריים בשמי שמים העליונים, והם התעלו למדרגות של מלאכים. עם ישראל כאילו עלה למרום ודר שם בין המלאכים, כמו משה רבינו שכתוב עליו "עלית למרום שבית שבי" (תהלים סח, יט). רק לאחר שעשו ישראל את העגל וירדו ממעמדם העליון לעולם החמרי, בבחינת "מאיגרא רמא לכירא עמיקתא", רק אז היו זקוקים להשראת השכינה בתוך טומאותם. כמו שכתוב (ויקרא טו, טז) "וכן יעשה לאהל מועד השכן אתם בתוך טמאתם". לכן טובר רש"י שלא היה כלל מקום לציוויים על הקמת המשכן כדי להשרות שכינה בישראל בעולם החמרי, לפני שעשו את העגל, כשמעמדם היה כמלאכים וכבני עליין. רק לאחר שעשו את העגל היה צורך להקים את הגשר בין השמים לארץ ע"י המשכן, שהיווה מעין נקודת מגע בין העולם העליון לעולם התחתון. לכן רצה רש"י את זמן נתינתם של כל הפרשיות העוסקות בהקמת המשכן, הקודמות בתורה לעשיית העגל, עד לאחר עשיית העגל, ולאחר שהתפייס הקב"ה עם ישראל וסלח להם ביום הכפורים. אבל עם ישראל נשאר במעמד ירד בעולם, באשר אבדו את העליונות שהיתה להם לפני כן, כמו שנאמר (שמות לג, ו) "ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב" - זוהי העליונות הרוחנית שזכו בה בעת מתן התורה, ומעמד המלאכים שהיה להם, וכל זה אבדו בעשיית העגל. לכן היה צורך להקים את הגשר בין השמים לארץ. זה נעשה ע"י הקמת המשכן שהיה מעין דוגמא של מעלה, כמו שכתוב בשמות רבה (פ"ג, ג) ובירושלמי ברכות (פ"ד ה"ה), שבית קודש הקדשים של מטה מכון כנגד בית קודש הקדשים של מעלה.